

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Hubris, politbureau en omerta in en rond het Witte Huis

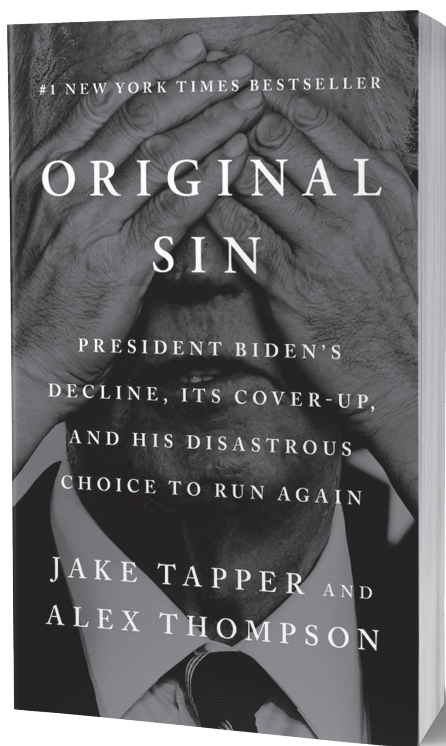
door Frank A.M. van den Heuvel De auteur is maatschappelijk ondernemer en oud-redacteur van *Christen Democratische Verkenningen*.

‘Helmut Kohl said: “Joe, what – what would you think if [...]”.’ ‘Mitterrand, from Germany, – I mean, from France – looked at me and said, said, [...]’ President Joe Biden informeert zijn naaste staf over de recente G7-top van voorjaar 2021; hij is enkele maanden president. Zijn medewerkers moeten hem corrigeren dat zowel Kohl (2017) als Mitterrand (1996) al geruime tijd geleden overleden is, en dat zij beiden dus niet op de genoemde top aanwezig waren. En zo staat *Original sin* vol met honderden situaties waaruit blijkt dat president Biden, de machtigste man ter wereld (!), sinds 2015 aan het aftakelen is. En zeker in de periode van zijn presidentschap haalt hij namen, jaartallen, situaties, alles door elkaar en functioneert hij de facto niet meer. En dan stelt hij zich in 2023, met 81 jaar, weer kandidaat voor een nieuwe termijn.

This was like watching Grandpa who shouldn't be driving

We zijn tegenwoordig bekend met de sterke leider met jaknikkers om zich heen. Van China tot Turkije tot Hongarije. Maar het omgekeerde zien we eveneens: een zwakke, aftakelende,

niet meer functionerende leider met een klik, een groep van enkele honderden mensen om zich heen, die hem in het zadel moet en wil houden. Niet omdat ze de leider zo goed vinden, maar omdat ze hechten aan hun baan, hun pluche, hun mooie leven, en dus de schijn willen ophouden. In deze situatie, die we in de politiek en het bedrijfsleven en overal zien, is de ‘leider’ een marionet geworden zonder eigen wil, kracht, agenda. En dat dit tot op het hoogste niveau gebeurt lezen we in het boek *Original sin* van de CNN-journalisten Jake Tapper en Alex Thompson, over de klik rond oud-president Joe Biden. Vlijmscherp en confronterend beschrijven zij hoe de Democratische Partij in de Verenigde Staten, en dan met name een groep vertrouwelingen en naaste medewerkers van Biden, vele jaren opereert. De auteurs, die gesproken hebben met meer dan tweehonderd Democraten die in of nabij het Witte Huis werkten, beschrijven dat iedereen zag dat hun (kandidaat-)president aftakelde. Het was een aaneenschakeling van missers, versprekingen en gênante situaties. Het boek geeft een kleine bloemlezing van enkele honderden voorbeelden. Zelfs namen van familieleden en ministers

Jake Tapper en Alex Thompson

Original sin. President Biden's decline, its cover-up, and his disastrous choice to run again

Penguin | 2025 | 352 pp. | \$ 32,- |

ISBN 9798217060672

ontschoten hem doorlopend. Naaste medewerkers vergeleken hem met 'mijn grootvader van wie je niet meer wilt dat hij autorijdt'. Ze bespraken achter zijn rug dat hij niet meer functioneerde, en pasten voortdurend zijn reis- en afsprakenschema aan om uitglijders, oververmoeidheid en disfunctioneren te vermijden, te maskeren en te verdoezelen. Biden werkte nog slechts halve dagen en was niet meer dan een marionet, aldus Tapper en Thompson, die tot op topniveau spraken met insiders. Ontluisterend. En deze mensen, van wie de inner circle wordt aangeduid als *Politburo*, lieten het gebeuren. Ook toen Biden zich in 2023 kandidaat stelde voor een volgend presidentschap. Waarom? Omdat ze wisten dat als Biden

zou weggaan, ook hun lucratieve baan met alle plussen zou verdwijnen. Dit *Politburo* wist in 2023 en voorjaar 2024 dat Biden serieus ziek was en niet, zoals het politbureau in Moskou in de jaren zeventig over partijleider Brezjnef zei, slechts een griepje had. Ook artsen zaten in het complot. Hubris, hoogmoed, noemen de auteurs het gedrag van Biden, maar vooral van zijn naaste adviseurs, die geen afstand wilden doen van hun elitebestaan, zelfs niet ten faveure van een andere Democratische president, die dan zijn eigen hofhouding zou meenemen. Ook hechtten ze aan hun functie omdat vele tientallen naaste medewerkers neven, nichten, kinderen hadden werken op mooie posities in en rond het Witte Huis. Koploper was

Steve Ricchetti, vice-stafchef van het Witte Huis, die alle vier zijn kinderen een baan bezorgd had op Capitol Hill. Nepotisme, ordinaire vriendjespolitiek, semicorruptie. De auteurs geven aan dat Biden achteruitging sinds het overlijden van zijn zoon Beau in 2015; het waren de nadagen van zijn vicepresidentschap. En achteraf gezien was dat ook een prima pensioneringsmoment geweest. Geregeld vroeg hij medewerkers wanneer iets gebeurd was: tijdens zijn vicepresidentschap, 'of was Trump toen al president?'

Four more years!?

Natuurlijk dachten zijn naaste medewerkers in 2022 en zeker in 2023 na

Zijn naaste adviseurs wilden geen afstand doen van hun elitebestaan

over de opvolging van Biden, maar deze had een ander plan. Onthutst, verbaasd, geschrokken, overdonderd was het Witte Huis en iedereen die daar werkte toen Biden in de zomer van 2023 liet doorschemeren nog een termijn te ambiëren. In het najaar stelde hij zich officieel kandidaat. Wat nu? De reacties waren verschillend. De één dacht: mijn baan is gered. Anderen dachten: we gaan het gewoon doen en houden hem wel in de lucht, net als de afgelopen jaren. De Democratische Partij steunde Biden; daarmee waren de voorverkiezingen van de baan, want het is usance, ook bij de Republikeinen, dat je een zittende president niet uitdaagt. Iedere Democraat, in Washington of in het land (enkele gouverneurs wilden een

kans wagen), die kandidaat wilde zijn, werd vakkundig tegengewerkt door de partijelite van de Democraten. Robert Kennedy, telg van een gerenommeerde Democratische familie en nu minister in de regering-Trump, wilde een poging doen, maar werd kaltgesteld. Het maakte het probleem niet kleiner, want er moest een campagne opgetuigd worden. In de loop van 2023 en 2024 ging het steeds slechter met de (kandidaat-)president. De wanhoop werd groter, het maskeren van blunders en fouten werd belangrijker, en het verdoezelen ('We moeten de speeches inkorten tot twee minuten') ging steeds inventiever. Spoedberaad na spoedberaad, maar niemand greep in. Bewierookte Democraten tot het hoogste niveau, Nancy Pelosi voorop, lieten het gebeuren. En als af en toe iemand het issue op tafel legde, flakkerde Bidens ego op. Hij was 'de enige in de geschiedenis die ooit Trump verslagen heeft' en stelde dat hij 'het dus nog een keer kan doen'. De auteurs noemen dit 'Biden's own mythology'. Er was geen tegenspraak. En slecht nieuws werd bij Biden vandaan gehouden, dus ook zijn zelfbeeld klopte niet meer. Medewerkers bespraken openlijk of hun baas parkinson had of alzheimer. En weer pasten ze zijn agenda aan, weer ging het marionettenspel door. En weer hielden ze op cruciale momenten hun president bij de camera's vandaan.

Harris nieuwe marionet

Tapper en Thompson schrijven ook over de campagne van 2020, die Biden inderdaad won. De vraag zal altijd blijven of Biden ook gewonnen zou hebben als er geen sprake was geweest van covid. Grote

verkiezingsbijeenkomsten, een-op-eenconfrontaties waren er slechts minimaal, en Biden zag het publiek, de mensen, de kiezers enkel via het scherm. Feit is dat de staf van Biden wanhopig werd omdat alle video's, filmpjes enzovoort keer op keer opnieuw moesten omdat Biden zich versprak, hakkelde of anderszins faalde. In het voorjaar werd even gedacht om vicepresident Kamala Harris te lanceren als alternatief, maar dat was meteen geen optie, want dezelfde stafmedewerkers hadden gezien dat Harris in alles mislukte. Tragisch te zien dat de optie van een kandidaat van buiten Washington niet eens aan de orde kwam. De zomer van 2024, met de Democratische Partijconventie, kwam dichterbij. Eerst nog de herdenking in Normandië op 6 juni 2024, tachtig jaar na D-day. Tot hun ontzetting zagen medewerkers dat een groep 100-jarige veteranen er frisser bij liep dan hun president van 81. En nóg geen D-day in het Witte Huis. 'He just had to win, and then he could disappear for four years – he'd only have to show proof of life every once in a while', luidde een serieus advies van de naaste staf. Hun baantje was belangrijker dan de president of het land. En dan komt op 27 juni het grote debat: Biden versus Trump. De geschiedenis is bekend en Tapper, zelf een van de moderatoren van het debat, ziet het voor zijn ogen gebeuren. Een hakkelende president die feiten, situaties en scherpte niet op orde heeft en faalt voor de camera's van de wereld. 'He just lost the election', was de conclusie bij CNN. Iedereen binnen en buiten de VS reageert eensluidend, maar zijn vrouw Jill Biden, Harris en de naaste medewerkers spreken af

dat ze het debat positief framen naar buiten. Nog altijd gaat de cover-up door. De auteurs schrijven dat de Democraten na het debat elkaar moed inspreken door te zeggen dat Trump veel leugens noemde in het debat, maar, aldus Tapper en Thompson, de echte leugen lag bij de Democraten, die beweerden 'that Joe Biden was perfectly fine to the task for four more years'. De weken erna gaan snel, zeker ook omdat donateurs zich massaal terugtrekken. Op 21 juli stopt Biden als kandidaat. Een plan B is er niet, maar overhaaste besluiten wel. Meteen volgt, heel on-Amerikaans, de kroning van Harris. Drie redenen zijn er voor de Democratische Partij om deze weg te kiezen. Ten eerste is

De echte leugen lag bij de Democraten

snelheid geboden, en ten tweede haken andere serieuze kandidaten snel af omdat ze hun kansen voor over vier jaar niet willen verspelen. De derde reden is dat de staf van Biden ook voor een belangrijk deel die van Harris is, en ze graag in positie blijven. De omerta, de hypocrisie gaat door.

Lessen voor velen

Original sin is fascinerend en heeft veel lessen voor velen. Ook voor de media, die in zekere zin, en dat mogen ook de auteurs zich aanrekenen, de gesloten kaste van het Witte Huis rond Biden niet eerder openlijk aan de kaak stelden. In het boek komt Trump amper aan de orde. En terecht. Hoe gek president Trump vaak ook lijkt en handelt, de belangrijkste, diepere oorzaak van zijn

verkiezing ligt echt bij de Democraten. Tapper en Thompson laten ook zien hoe klein het verschil in drie cruciale swingstates was. Een stevige Democraat had daar van Trump gewonnen, ook omdat Trump dan oud zou overkomen, en dan ... En nog steeds ontbreekt bij de Democraten iedere zelfreflectie. En als er nu nog Democraten zeggen dat Trump hecht aan het pluche en denkt aan zijn eigenbelang, dan is *Original sin* een aanrader. Misschien is een kliek rond een zwakke leider nog wel erger dan een kliek rond een sterke leider. En dit boek lezend vraag je je als lezer, burger, kiezer ook af: wat zien we allemaal (nog) niet?

Dit boek is geschiedenis, maar ook nuttig voor vandaag en morgen. Zeker

Misschien is een kliek rond een zwakke leider nog erger dan een kliek rond een sterke leider

ook voor ons als politieke partijen in Nederland, waar groepsdenken, tunnelvisie en kliekvorming eveneens alom aanwezig zijn. Het makkelijkst is nu de VVD en de aftakeling sinds het vertrek van Mark Rutte te noemen. Eenmanspartij PVV kent op dit punt eveneens een 'overzichtelijke' structuur met weinig tegenspraak. Maar ook wij

als CDA hebben die dalen gekend na de periodes-Lubbers en -Balkenende. Waren wij altijd eerlijk over de partijleiders die we hadden? Durfden wij altijd alles te zeggen in tijden van sterke leiders en zwakke leiders? Natuurlijk, het is altijd laveren tussen loyaliteit, kritisch zijn, openheid en elkaar de waarheid zeggen en sterker maken. Maar toch ... Hoe kan een politieke partij dit beter organiseren? We missen hier (vaak) vier punten: georganiseerde tegenspraak, de blik van buiten, logische successieplanning en een orgaan dat als een soort raad van toezicht de regie neemt bij een dergelijk proces. Inderdaad, ook het CDA kan hier leren; wat de uitslag op 29 oktober ook zal zijn.

Eveneens is dit boek verplichte kost voor bestuurders en commissarissen bij ondernemingen, familiebedrijven (Jumbo), non-profitinstellingen, sportbestuurders (dopingschandaal wielrennen!) en in Hilversum. Groepsdenken, kuddegeest, applausmachines: we zien het overal. Wie durft op cruciale momenten de Cassandra te zijn die in Troje waarschuwde voor de list met het houten paard? Een hofhouding met jaknikkers, paladijnen en profiteurs is altijd ongewenst. Om die reden had de koning vroeger een hofnar – die echter maar al te vaak eindigde aan de galg.